

020725-1

Nietzsche znamená jak konec metafyziky, tak už i její kritiku. (Velcí filosofové vyrůstají na mnohokrát zpracované, přežvýkané tradici, kterou přežvýkají ještě jednou a definitivně z ní dělají filosofický „humus“. Z toho už – samo – nic nevyroste, leda nějaké divné houby; ale pro nové myšlenky je takový humus neobvykle cenný a výživný.) Zároveň má jakousi averzi k logice a zejména k systémům. Proto u něho najdeme myšlenky, které jsou nejen divergentní, ale někdy se dokonce navzájem vylučují. Je proto třeba si vždy vybrat to, co k sobě náleží a co odpovídá našim cílům; jednotný obraz Nietzscheho jako myslitele není prostě možný, neboť jeho myšlenkové cesty nebyly sjednoceny. Právě proto je nutno zásadně rozlišovat mezi programem interpretace myslitele na jedné straně a mezi programem interpretace nějaké jeho myšlenky (malého rozsahu, jako je třeba aforismus, nebo většího, který budeme muset sami ustavit na základě pečlivě selektovaných míst (třeba i časově a zejména co do literárních souvislostí dost odlehklých). Takže: velká a právě ostře protimetafyzická je Nietzscheova myšlenka, že tzv. minulost se zdaleka ještě celá nestala, že se stále ještě děje (ovšem jako minulá, ne jako do jisté míry ještě přítomná), a že bude ještě zapotřebí mnoha činů, než se vskutku „stane“ jeden minulostí. Tady jde o myšlenku, kterou musíme upravit tak, aby neplatila jen o dějinách, ale o veškerém dění, přesněji: o veškerých událostech (neboť když mluvíme o dění vůbec, necháváme nepřipustně stranou otázku přetržitosti (tj. událostnosti) dění, zejména pak otázku, zda je o události pravé nebo nepravé, a pokud o nepravé, kde najdeme subjekt, který je jako události vnímá a registruje (a to znamená také: integruje, ustavuje jako události – to platí zejména o událostem dějinných, kde počátek a konec je prostě třeba stanovit, neboť nejde o události „pravé“, tj. vnitřně integrované).

(Písek, 020725-1.)